Vlaams Parlement

547 (2020-2021) – Nr. 1
ingediend op 18 november 2020 (2020-2021)

Motie

van Elisabeth Meuleman, Björn Rzoska en Tine Van den Brande

tot uitoefening van het recht van onderzoek over de VRT

verzendcode: IED

TOELICHTING

De Vlaamse Regering en inzonderheid de minister, bevoegd voor de media, hebben de opdracht om toe te zien op de goede werking van de VRT en het naleven van de beheersovereenkomst tussen de VRT en de Vlaamse overheid. Het Vlaams Parlement heeft op zijn beurt de opdracht om toezicht uit te oefenen op de regering en haar ministers.

Vlaamse volksvertegenwoordigers hebben het recht om in het kader van de uitoefening van hun controlerecht, inzage te vragen in documenten over bestuurs- en beheersbeslissingen, met toepassing van artikel 90, 5, en artikel 104 van het Reglement van het Vlaams Parlement, die handelen over de geheimhoudingsplicht.

Ze hebben conform artikel 28, 3, b) en c), van het Reglement ook het recht om in een zitting achter gesloten deuren van hun commissie aanvullende vragen te stellen.

Als uit de vertrouwelijke informatie die volksvertegenwoordigers op die manier verkrijgen, duidelijke onregelmatigheden naar voren komen en als blijkt dat de regering daaraan onvoldoende of een verkeerd gevolg dreigt te geven of gegeven te hebben, hebben volksvertegenwoordigers het recht, zelfs de plicht, om een onderzoekscommissie aan te stellen, zodat ze via daden in het kader van een recht op onderzoek, verdere opheldering kunnen zoeken en daaraan zo nodig ook politieke besluiten kunnen verbinden.

Voor de indieners van deze motie is dat exact de stand van zaken in het onderzoek naar het slecht functioneren van het topkader van de VRT en de beslissingen die in het verlengde daarvan genomen werden.

In de media werd uitvoerig ingegaan op:
– het niet-respecteren of het omzeilen van de openbare-aanbestedingsregels;
– het gebrekkige contractbeheer en de gebrekkige voortgangscontrole daarvan;
– de belangenvermenging rond contracten door bepaalde medewerkers.

De forensische audit zou duidelijk aantonen dat er iets schortte aan de integriteitscultuur van sommige personen bij de VRT. Daarbij zou vooral gewezen zijn op het onbehoorlijk functioneren van één lid van het directiecomité. Dat zou ook aan de bron liggen van de onmogelijkheid om verder samen te werken in het toenmalige directiecomité.

De analyse die in het forensisch auditrapport naar voren is gekomen, was niet verrassend aangezien het Rekenhof in 2019 al tot een soortgelijke conclusie is gekomen.

Wel verrassend en vooralsnog onbegrijpelijk was de beslissing van de minister van Media om in januari 2020 de CEO van de VRT Paul Lembrechts te ontslaan. Dat ontslag kwam er na gesprekken van bemiddelaar Fabiaan Van Vrekhem met alle directieleden. Van zijn bemiddelingsinspanningen heeft Van Vrekhem blijkbaar ook een rapport opgemaakt, maar het parlement heeft dat rapport tevergeefs voor inzage opgevraagd. De minister beweerde dat hij het rapport zelf niet heeft gezien en weigerde het ter inzage te geven. Bovendien stelde hij dat zijn beslissing niets met het rapport van de bemiddelaar te maken zou hebben gehad. De reden voor het ontslag van Paul Lembrechts was het feit dat hij er niet in geslaagd was om het vertrouwen in het directiecomité te herstellen.

Op donderdag 29 oktober 2020 gaf de voorzitter van de raad van bestuur van de VRT Luc Van den Brande op vraag van de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en

Media in een hoorzitting achter gesloten deuren een toelichting over zijn rol in het conflict dat sinds november 2019 woedde aan de top van de VRT. Voor veel commissieleden waren de antwoorden die hij daar gaf, volstrekt onvoldoende. Veel lijkt erop te wijzen dat de voorzitter van de raad van bestuur mee verantwoordelijk is voor het feit dat de onenigheid in het directiecomité van de VRT niet opgelost raakte, dat hij niet alleen de raad van bestuur van de VRT, maar ook het remuneratie- en benoemingscomité en het auditcomité onvoldoende heeft ingelicht en, meer nog, informatie heeft achtergehouden om naar behoren actie te ondernemen, dat hij zich in de geschillen bij de VRT-top bijzonder partijdig heeft opgesteld en dat hij zo ook mee heeft aangestuurd op het ontslag van Paul Lembrechts. Daarbij zijn er veel aanwijzingen dat dit ontslag absoluut niet terecht was.

Het heeft er bovendien alle schijn naar dat Luc Van den Brande door zijn opstelling ook de minister van Media zelf heeft aangezet tot een arbitraire en in feite partijdige ontslagbeslissing.

Het parlement heeft het recht om in die kwestie volledige antwoorden te krijgen. Volksvertegenwoordigers mogen niet toestaan dat ze door verantwoordelijke bestuurders met een kluitje in het riet gestuurd worden. Ze kunnen ook niet gedogen dat ministers beslissingen nemen die in feite ongegrond en partijdig zijn. Vandaar de noodzaak om een onderzoekscommissie aan te stellen.

Elisabeth MEULEMAN
Björn RZOSKA
Tine VAN DEN BRANDE

MOTIE

Het Vlaams Parlement,

– gelet op:
  1° het decreet van 1 maart 2002 houdende de organisatie van het parlementair onderzoek en artikel 97 van het Reglement van het Vlaams Parlement;
  2° de hoorzitting van de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media die op 29 oktober 2020 achter gesloten deuren heeft plaatsgevonden;
  3° het rapport 'Ondersteunend onderzoek: overheidsopdracht VRT 2018' van het Rekenhof, dat op 22 oktober 2019 werd bezorgd aan de toenmalige CEO van de VRT Paul Lembrechts en aan de voorzitter van de raad van bestuur Luc Van den Brande;
  4° de nota van bemiddelaar Fabiaan Van Vrekhem, die nog steeds niet ter inzage aan het parlement is voorgelegd;
  5° de beslissing van de minister van Media van 20 januari 2020 om de CEO van de VRT Paul Lembrechts te ontslaan, die de minister onvoldoende kon motiveren;
  6° de forensische audit door Audit Vlaanderen over de werking van enkele afdelingen van de openbare omroep VRT;
  7° de imagoschade die de VRT geleden heeft door de incidenten aan de top die het beleid van de VRT gedurende lange tijd hebben verziekt;
  8° de sterke aanwijzingen van een verregaande partijdigheid en een gebrek aan transparantie bij de voorzitter van de raad van bestuur enerzijds, en bij de minister anderzijds;

– is van oordeel dat:
  1° zo snel mogelijk een nieuwe cultuur van nultolerantie voor het niet-respecteren van de regels en voor elk gebrek aan integriteit bij de openbare omroep moet worden gegarandeerd, zoals de nieuwe gedelegeerd bestuurder van de VRT dat heeft vooropgesteld;
  2° om die nieuwe cultuur te kunnen realiseren, er eerst volledige opheldering moet worden gegeven over de malversaties en ongemotiveerde beslissingen in het recente verleden;

– besluit daarom een onderzoekscommissie op te richten die recht van inzage krijgt in alle documenten in dit dossier en die belast wordt met een onderzoek naar:
  1° de ware beweegredenen achter het ontslag van CEO Paul Lembrechts;
  2° de reikwijdte van het financiële wanbeheer bij de VRT en de individuele verantwoordelijkheid van directieleden, wat betreft:
    a) het niet-respecteren of het omzeilen van de aanbestedingsregels;
    b) het gebrekkige contractbeheer en de gebrekkige voortgangscontrole daarop;
    c) de belangenvermenging rond contracten voor bepaalde medewerkers;
  3° de verantwoordelijkheid van de minister in het – al dan niet ongerechtvaardigde – ontslag van Paul Lembrechts;
  4° het functioneren van de raad van bestuur van de VRT en het auditcomité in die raad van bestuur, en inzonderheid de verantwoordelijkheid van Luc Van den Brande als voorzitter van die raad van bestuur;

– beslist dat de onderzoekscommissie van het Vlaams Parlement uiterlijk op 30 maart 2021 haar verslag moet indienen.

Elisabeth MEULEMAN
Björn RZOSKA
Tine VAN DEN BRANDE